

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO K 1.20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU. PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -

::: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. :::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA OBČIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. III.

ŠIBENIK, utorak 26. siječnja 1915.

BR. 18. (248.)

POTANKOSTI POMORSKE BITKE.

LONDON, 26 siječnja. Admiralitet objavljuje dne 25 ov. mj.

Jučer rano engleska eskadra, sastavljena od bojnih krstaša, lakih krstaša i od jedne flotilje torpedorača, opazila je četiri njemačka bojna krstaša, više lakih krstaša i veliki broj razarača, koji su išli zapadnim smjerom, očevidno prama engleskoj obali.

Neprijatelj se okrenuo, netom je spazio naše ladje. Ipak dali smo se za neprijateljem u potjeru.

U 9.30 upustili su se bojni krstaši Lion, Tiger, Princess, Royal, Newzealand i Indomitable u bitku sa njemačkim krstašima Derflinger, Seydlitz, Moltke i Blücher, koji već prije došao iz bojovne linije k dvjema drugim njemačkim krstašima ozbiljno oštećen, ali je ipak mogao doći do područja, gdje je prisutnost njemačkih podmornica i mina spriječila daljnju potjeru.

Nijedan engleski brod nije izgubljen.

Od posade Blüchera, koja je brojila 885 ljudi, spašeno je 125.

U RUSIJI.

BERLIN, 25. siječnja. Službeno se saopćuje:

U istočnoj Pruskoj vodi se artiljerijska borba. Na frontu Loetzen, istočno od Gumbinnen i sjeverno bio je neprijatelj prisiljen, da isprazni neke položaje jugoistočno Gumbinnena.

Sjeveroistočno Gumbinnena neprijateljski napadaji bili su odbiveni uz teške gubitke po Ruse.

U sjevernoj Poljskoj nema nikakve promjene.

Istočno od Pilice nema ništa bitnoga.

Galicija i Karpati.

BEČ, 25. siječnja. Službeno se saopćuje:

U Poljskoj i u Galiciji nema nikakvog bitnog događaja. Samo na Nidi bilo je živahne artiljerijske borbe.

Eda opet dobiju od nas zauzete položaje u gornjoj dolini Unga i kod Vezerzalas, Rusi su upriličili protunapadaje, koji su pak bili krvavo odbiveni.

Pokušaj protivnika, da provali kod Rafailova, izjalovio se je podpunu. Neprijatelj uzmaknuo je preko Zielone.

Borbe zadnja dva dana na Karpatima donijele su nam 1050 zarobljenika.

Njemačke željeznice u Rusiji.

BERLIN, 25. siječnja. Od jučer je uzpostavljen osobni saobraćaj između Ostrovo-Lodz, tako da se može voziti na njemačkim željeznicama od Lodza do Mille.

Iz Petrograda izgnani austrijski i njemački državljani.

PETROGRAD, 25. siječnja. Kako „Riječ“ javlja, broj njemačkih i austro-ugarskih državnih pripadnika, koji, na nalog velikog kneza generalissimusa Nikole Nikolajeviča, moraju da do 28. ov. mj. ostave Petrograd, cijeni se na 5.000.

Petrogradski gradski kapetan objavljuje, da prama neprijateljskim inozemcima, koji nisu slavenske narodnosti, neće biti nikakve iznimke.

Država zaplijenjuje brašno.

BERLIN, 26. siječnja. Savezno vijeće zaključilo je izdati naredbe o uredjenju prometa krušnih žitija i brašna, kao što i o ustavljenju zaliha mesa.

Sa 1. veljače nastupa zapljena svih zaliha pšenice i raži, kao što i pšeničkog brašna, brašna od raži, brašna od zobi i ječmenog brašna. Za uredjenje potroška bit će podignuto od države naročito mjesto za razdiobu.

Glede zaliha mesa obvezani su gradovi i veće varoške općine, da zalihe na trg priskrbe.

Sa francuskog ratišta.

BERLIN, 25. siječnja. Službeno se saopćuje:

Protiv Neuporta i Yperna bilo je artiljerijskih borba,

Jugozapadno Berry-Aubac izgubili smo šanac, koji smo pred nekoliko dana bili Francuzima otili.

Dok je jučer sjeverno od logora Chalons bilo samo artiljerijske borbe, danas je došlo do okršaja infanterije. Ovi okršaji još traju.

U argonskoj šumi, sjeverno Verduna, sjeverno Toula živahna artiljerijska borba.

Francuski napadaji na Hartmannsweilerkopf sasama su bili odbiveni. Borbe u šumi bile su po Francuze vrlo bogate na gubitcima. Nemanje od 400 francuskih lovaca našlo je smrt, dočim je broj zarobljenih Francuza poskočio.

„Golubice“ nad Reimsom i Parizom.

PARIZ, 25. siječnja. Njemačka „Golubica“ preletjela je Reims, ali je, usljed hitaca francuske artiljerije, bila prisiljena da se povuče.

I druga „Golubica“, koja je letjela u pravcu Pariza, bila je od francuskih aeroplana tjerana; ipak je mogla da ponovno stigne do njemačke linije.

Engleski aviatčari nad Belgijom.

LONDON, 25. siječnja. Admiralitet saopćuje:

Dva engleska aviatčara posjetili su u subotu Zeebrugge.

Za jednog lijeta, poduzetog u izvidničke svrhe, bio je jedan naš aviatčar opkoljen od sedam njemačkih aeroplana. Ipak je umakao, te, i ako lako ranjen, nastavio je lijet i riješio zadaću.

Tursko-ruski rat

CARIGRAD, 25. siječnja. U Ezingjau u Anatoliji prispjeli su zarobljeni Rusi, i to 32 častnika i 2400 vojnika.

Prama pričanju zarobljenika, ruske čete, koje su u zadnje doba dovezene na Kavkaz iz Turkestana, pretrpjele su tako strašnih gubitaka, da je jakost mnogih satnija spala na 20 ljudi.

Povratak nasljednika prijestolja.

BEČ, 25. siječnja. Nasljednik prijestolja nadvojvoda Frano Ferdinand povratio se je večeras sa pratnjom iz njemačkog glavnog kvartira.

Danas u podne bio je nasljednik prijestolja primljen od vladara u audijenciju, koja trajala više od jednog sata.

Položaj u Portugalu kritičan.

LONDON, 25. siječnja. Reuterov dopisni ured javlja:

Putnici, koji iz Portugala prispjeli u Vigo, uvjeravaju, da je položaj u Portugalskoj neobično ozbiljan. Tri stotine častnika da se je izjavilo solidarnima sa pobunom, te nehtjedoše da ostave kasarne, gdje se smatraju kao u zatvoru.

Ovo se je dogodilo kao prosvjed proti ratnom ministru, koji je prije bio monarhist, a sada preko noći prešao u republikansku stranku.

Odstup portuškog ministra.

PARIZ, 25. siječnja. Agencija Havas prima iz Lizabona, da je ministar rata na ministarskom vijeću izjavio, da je čvrsto odlučio odstupiti.

* * *

Ministarstvo je naime bilo zaključilo da odgodi pitanje o sudjelovanju Portugalske u ratu, jer senat nije, kako to ustav zahtjeva, rat odobrio. Zato ostavka ministra rata.

Ustanak Bura.

LONDON, 25. siječnja. Reuterov dopisni ured javlja službeno iz Pretorije:

Neprijatelj se je upustio u bitku sa 1200 ljudi i četiri topa, pod zapovjedništvom zapovjednika Kempa i Maritz Upingtona.

Neprijatelj je bio odbiven te je ostavio za sobom 12 mrtvih i 33 ranjena, dočim je 96 ljudi zarobljeno. Englezi imali su tri mrtva i 22 ranjena.

Željeznička nesreća.

BRNO, 25. siječnja. Jutros rano kod postaje Schimitz sudario se je jedan radnički vlak izlazeć s ulazećim tovarnim vlakom. Uzrok nesreći je u tome, što je sigurnosni signal bio pogažen.

U nesreći bile su tri osobe smrćene, a više osoba je bilo ranjeno.

Cenzura.

Donjoaustrijsko obrtničko društvo u Beču, kako javljaju tamošnje novine, obratilo se je ovo dana na gosp. ministra predsjednika opširnomo, obrazloženom spomenicom, koju listovi u cjelosti donose, tražeć da se ublaži prekomjerna strogost cenzure u Austriji.

U spomenici se veli u uvodu, kako su širi slojevi pučanstva jako ozlovođeni radi načina kojim cenzura postupa. Priznaje se važnost i opravdanost vladinih mjera u pogledu cenzure, u koliko se izključuje iz javnog raspravljanja sve što se odnosi na vodjenje rata, na vojničku i gospo-

darstvenu moć države te bi moglo upliviti štetno na položaj države; ali se konstatira, da cenzura kod nas ide predaleko, prama cenzuri u Njemačkoj i u drugim ratujućim državama, jer znatno spriječava raspravljanje gospodarskih, trgovačko-političkih pitanja, te raspravljanje o našem odnošaju s Ugarskom, sa Njemačkom i s ostalim državama, kao također i o unutrašnjim našim nuzgrednim političkim pitanjima.

U spomenici se dalje ističe, kako je cenzura u Ugarskoj i drugim ratujućim državama mnogo liberalnija nego li kod nas. I austrijska štampa mora u interesu države da bude stavljena u mogućnost, da odgovara, ispravila i nadopunja navode strane štampe i tim zaštićuje austrijske interese.

Velika strogost cenzure, kaže se u spomenici, stalno smanjiva pred inostranim svijetom ugled naše države, dočim s druge strane slabi oduševljenje, koje postoji u pučanstvu, a to bi moglo imati za posljedicu ravnodušnost i klonulost.

Spomenica navodi, kako je cenzurna praksa različita u pojedinim predjelima; kako su nestalni kriteriji, kojim biva uporavljena; čak u jednom istom gradu postupa se sa jednim listom drugčije nego li s drugim; sve kao da je izgubilo svoju valjanost načelo: „jednako pravo za svakoga“.

Spomenica završuje molbom na gosp. ministra predsjednika, da odredbe cenzure svrsishodnije preudesi, osobito da se ne spriječavaju izvave i pretresanja vrhu našeg budućeg odnošaja s Ugarskom i drugim državama. Spomenica pak pri kraju moli, da se istoj dozvoli slobodan prolaz u javnost, u svrhu da se građanstvo umiri i oslobodi briga za budućnost.

Pismo iz Japana od zarobljenog Šibenčanina.

Naši vojnici ratne mornarice, koji su bili na ratnom brodu „Kaiserin u. Königin Elisabeth“, iza kako su junački ispunili svoju dužnost, bili su od Japanaca zarobljeni i sad se nalaze u Himiji.

Na „Elisabeth“ bilo je i nekoliko vojnika iz Šibenika, među njima i Vice Dešković kao artilerie-mat. On od tamo piše pismo majci, a jer je ovo pismo prožeto i rodoljubljem, to ga donosimo u izvadku:

Himije, 9. XII. 1914.

Draga majko!

Evo me da Ti se javim poslije krvave bitke, koju smo imali mi i Nijemci protiv jakoga brodovlja japanskoga kod Tsingtao. Ja sam zapovijedao i pucao sa topa velikog na provi naše „Elisabeth“. Hvala Bogu, ostao sam čitav i zdrav, dok smo neprijatelju ipak dosta jada zadali.

Velikom žalosti i suznim očima morali smo izgubiti naš krasni brod, ali smo to morali učiniti da ne padne neprijatelju u ruke. Iza krvave bitke bili smo zarobljeni od Japanaca i nalazimo se ovdje.

Nama je dobro i dobro smo gledani. Za mene se ništa ne boj. Piši mi odmah, jesu li i druga braća krenula u boj za Kralja i Domovinu.

Javi mi, kako živite. Ja ovdje u dalekom svijetu predviđjam, da mora biti slabo, jer cio svijet u ratu, te će biti oskudica hrane i sve skupo.

Ovaj rat je velika nesreća za cio svijet, ali nu mi nijesmo mogli izmaći, jer smo bili usilovani ustati da branimo našu djedovinu od dušmana, koji traže da nam je raskomadaju.

Zatim slijede pozdravi obitelji, prijateljima i zncanima.

KRONIKA.

„Frankfurter Zeitung“ javlja iz Londona, da se ondje boje, da će Rusi u južnoj Poljskoj ponovo uzmagnuti, i to za 40 kilometara na crti Radomsk-Opatov istočno od Liza gore.

Vojnički kritik „Novoeg Vremja“ je mnijenja, da će Austrijanci naskoro napustiti svoje mirovanje, pa Rusi neka budu pripravljeni na opće prodiranje saveznika na čitavoj fronti.

Londona „Morning Post“ javlja iz Washingtona, da je među Italijom i Sjedinjenim Državama sklopljena posebna pogodba, kojom se uređuje pomorski promet među obim državama posebnim obzirom na rat.

Usljed francuskog poraza kod Soissons, pobjeglo je iz Pariza mnogo svijeta.

Posebnom odredbom dozvoljeno je u Njemačkoj naknadno upisivanje ratnog zajma. Ovog je dosad popisano 4.481 milijuna.

Engleski krstaš „Caronia“ zaustavio je kod Newyorka parobrod „Neuamsterdam“ linije Holland-Amerika. Radi toga je vođa opozicije u zastupničkoj kući u Washig-tonu Mann prosvjedovao uz odobravanje kuće. U Americi je razpoloženje protiv Engleskoj sve burnije.

Francuska bi htjela dobiti ne samo Alzaciju nego i Luxemburg. Ovaj je izgovor Francuska god. 1814. pa sada ministar predsjednik Viviani traži, u ime narodnog načela, da se povratu Francuskoj.

„Hamanić“ javlja: U Parizu izlazeci ruski socijalistički dnevnik bio je od policije zabranjen, jer je kritizirao apsolutizam i reakciju u Rusiji.

Papa je preko krakovskog biskupa kneza Sapiehe doznao 10.000 lira za poljačko pučanstvo ratom nastradalo. Kardinalski kolegij podario je u istu svrhu 3.000 lira.

Talijanski podkonzul u Lüttichu Creppi bio je od njemačkih oblasti uapšen radi nedozvoljenog djelovanja.

Sveučilišni djaci u Padovi, rodoin iz Trsta i Trenta, bili su ponudili svoju pomoć u radu za spašavanje od potresa nastradalih. Vlada je njihovu ponudu odbila onako isto kako je odbila bilo kakvu inozemnu pomoć.

Francuski listovi donose iskaz trgovacačkih ladja, koje je trojni sporazum zaplijenio ili pridržao. Svih ladja je 128, i to 94 njemačke, 8 norveških, 6 austrijskih, 5 američkih, 4 engleske, 4 turske 2 talijanske 1 švedska, 1 španjolska, 1 grčka, 1 danska i 1 holandska.

Koliki su ruski gubitci?

U milanskom „Corriere della Sera“ piše njegov vojni urednik pukovnik Gatti o dosadašnjim ruskim gubitcima pa dolazi do zaključka, da se je već izravno brojčani razmjor ruskih te austro-ugarsko-njemačkih sila, što više, da će naskoro saveznici imat brojčanu nadmoć. Prama tomu je dakle nastupio onaj glasoviti 1 : 1 generala Bo-rojevića, za koji je kazao, da će onda nastupiti era sjajnih naših ratnih uspjeha.

Jedna ruska kneginja u pismu kaže, da je ruska vojska imala do konca studenoga pol milijuna mrtvih i 1,300.000 ranjenih i bolesnih. To čini za prva četiri rata mjeseca 1,800.000 ljudi ili 450.000 na mjesec. Za prosinac i polovicu siječnja moramo priračunati po tom razmjeru još 675.000 ljudi, a k tomu još 500.000 zarobljenika, te dobivamo za pet i po mjeseca, što traje ral, ruski gubitak od 3,000.000 ljudi. Računajući da se 33% ranjenih i bolesnih opet vratilo na frontu, iznosi dakle faktični gubitak okruglo 2,500.000 ljudi. Sveukupnu rusku obranbenu silu stručnjaci cijene na šest i pol najviše sedam i pol milijuna. Uzet ćemo prosjek od 7,000.000, pa bi nakon odbitka izračunatog dobitka još preostalo 5,500.000. Od ovog broja treba odbiti za vojsku u Kavkazu i za neobhodnu garnizonsku službu 1,500.000. tako da se na bojujnoj fronti nalazi najviše 4 milijuna vojnika. Prama tomu bi pukovnik Gatti mogao imati pravo.

Domće vijesti.

† Dr. Ivan Rižić. Ugasnu i ova luč, odlični pravaški bořac, čelik značaj i svjetao um u 68. godini života. Bio je dulje doba i pravaškim zastupnikom u hiv. saboru. U razmiricama među pravašima djelovao je uvijek pomirljivo, tako da je više puta bio zajednički pravaški kandidat. Vječna mu slava!

„HRVATSKA MISAO“ izlazi redovito svaki dan, osim nedjelje i blagdana. Uredničvo pobrinulo se je za opširnija brzojavna izvješća, za slike i marljive pomagače. Osobitu pažnju posvetit će list narodnom pitanju, a pratit će i sva dnevna pitanja.

Pretplatnici primat će sve brojeve, a predplata je za one, koji žele da im se list odprema poštom dvaput sedmično, K 14 na godinu; a za one, koji hoće da im se list poštom svaki dan šalje, K 21.

Naprijed za „Hrvatsku Misao“!

Grad i okolica.

Novačenje. Kako saznajemo, od 10. veljače do 3. ožujka obavit će se novačenje rođenih god. 1891 do 1896.

Nehotično izostalo. U našem izvještaju o izradbi kućnih radja učenica za naše vojnike, što smo ga donijeli u broju od 22. t. m., nehote nam je izostalo napomenuti, da je pri izradbi ručnih radja kod ženske gradske škole kod sv. Frane, uz jur spomenute marne nastavnice gospodjice Paul i Drinković, sudjelovala i vrijedna učiteljica gospodjica Anka Pavić, što ovim rado ističemo.

Noćasnje nevjrijeme bilo je upravo strahotno. Girmjavina, bljesak, a kiša kao da se je nebo prolomilo. Dok na planini snijeg, ovdje evo već mjesec i po neprestana kiša. Tužna se piše po gospodarstvo; ne okrene li još u pravi čas.

Dolac ponovno poplavio. Dažd ne prestaje. Toga znamenja naši stari nijesu upamtili: Pokaranje božje: Rat, bolest glad još k tome povodanj. Nekoliko podrama u predgrađu Dolac nabujalo od puste vode — pravo čudo — kao da je kakva podzemna rijeka tu našla svoj odušak. Isti slučaj desio se u jednoj postolarskoj radionici na obali, tako da nije bilo moguće obalom proći. K tome poplava uslijed niske i na nekim mjestima porušene rive smeta i onemogućuje svaki saobraćaj obalom. Do koga je, neka se pobrine, da se ta grdesija popravi ili barem na neki način sprijedi eventualne stete vlasnicima dućana i magazina pokraj mora.

Izgubljeno. Jučer je izgubljene putem preko Poljane i Široke ulice kožnata novčarka za uglom od bakra i slovom F. Nazlaznik neka sadržaj od 3 K i nešto sitniša zadrž, a novčarku preda uredništvu „Hrvatske Misli“.

o PISARA o

vješta sudskim poslima traži advokatska kancelarija. Informacije u uredništvu lista.

Traži se za prisilnu upravu jednog velikog imanja sposoban

o UPRAVITELJ o

povjerljiv i u radnji samostalan, vješt knjigovodstvu a po mogućnosti ekonom. Ponudom uz navedene uvjeta obratiti se na odvjetničku kancelariju Dr. JERE GRUBIŠIĆA u DRNIŠU.

VELIKA ZLATARIJA GJ. PLANČIĆ

Vis - Starigrad - Veluluka
SIBENIK.
Kupuje staro zlato i srebro uz najpovoljnije cijene.

JOSIP ZAMOLA

ovlaštani dekorativni slikar

U SIBENIKU

Bivši više godina u Trstu nalazi se sada već godinu dana u svom rodnom mjestu Šibeniku, gdje je radio kod raznih tvornica i privatnih radnja te kod Pomorskog Okružnog Zapovjedništva.

Preuzima svakovrstnu radnju uz vrlo umjerene cijene i najvećom brzinom izvedbe. Preuzima i radnje i izvan Šibenika bez povišice cijene. Dosta je obavijestiti ga jednom otvorenom dopisnicom na gore naznačenu adresu.

Preuzima važne slikarske radnje po crkvama, kazalištima.

MODE SALON

Marija Dundić

— ŠIBENIK —

Daje na znanje da ima veliki izbor šešira i nakita najnovije vrsti za gospodje i gospodjice. Novosti za zimsku sezonu.

Prima popravke uz najumjerenije cijene.

10—10

NAJMODERNIJE POSJETNICE

IZRADJUJE

HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA U SIBENIKU

U. Z. S. O. J.

PIO TERZANOVIC

TRGOVAC - ŠIBENIK

VELIKA ZALIHA

Rukotvorina, Odiela, Cipela

Galice, sumpora i gume prve svjetske tvornice

Važno za putnike

U zgodan čas

NAJAM AUTOMOBILA

Iznajmljujem automobil za svako mjesto i dalečinu. Cijene su umjerene te prama pogodbi i prama dalečini. U automobilu ima mjesta za 5 osoba i za šofera.

Vozne karte dobivaju se u dućanu

A. COSOLO

15—30

HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA

ŠIBENIK

UKNJIŽENA ZADRUGA SA OGRANIČENIM JAMSTVOM

(Dr. A. DULIBIĆ I DRUG)

OSKRBLJENA JE SVIM MATERIJALOM, TAKO DA JE U STANJU TOČNO, BRZO, U MODERNOM SLOGU TE UZ VEOMA UMJERENE CIJENE IZRADJIVATI SVE RADNJE SPADAJUĆE U TISKARSKU STRUKU

IZRADJUJE POIMENCE POSJETNICE, TRGOVAČKE MEMORANDUME, RAČUNE, NASLOVNE LISTOVE, TRGOVAČKE I SLUŽBENE OBVOJE, VJENČANE KARTE, PLESNE I DRUGE ZABAVNE POZIVE I PROGRAME, OSMRTNICE, CIJENIKE, JESTVENIKE I T. D. I T. D.

VELIKO SKLADIŠTE TISKANICA ZA OBČINE I ŽUPSKE UREDE.

PRODAJA RAZNOVRISNOG ČISTOG PAPIRA I OBVOJA

Da postigneš obilan prirod svoga rada na poljodjelskom polju morati češ pognojiti svoje usjeve, vinograde, masline, voćna stabla i t. d. sa

40% Kalijevom soli ili kainitom
15-16% Kalciumcianamidom
16-1% Thomasovom drozgom

i to prama uputama koje svak može da zatraži besplatno kod podpisane, bilo ustmeno ili pismeno. Ista tvrdka zanimanicima dijeli poučne knjižice o uporabi gnojiva za sve kulture, te prema zahtjevu drži i specijalna predavanja. Ove tri vrsti daju isti uspjeh kao KAS a cjenije od istoga.

Ova gnojiva dobivaju se izk'ljučivo kod podpisane tvrdke, kao jedini i glavni zastupatelj i razpačavaoc, i to prama uvjetima postavljnim od tvornica

GRUBIŠIĆ & Comp. — Šibenik.
(brojovni naslov GRUBARES — telefon br. 56).